

Analyse af Morton Feldmans *String Quartet No. 2* (1983)

**Af Magnus Olsen Majmon
Marts 2005**

**Analysen er et uddrag fra
En diskurs om 'det sublime'
og Morton Feldmans *String
Quartet No. 2*. En opgave udarbejdet
ved Musikvidenskabeligt Institut/
Københavns Universitet 2005 ©**

Indholdsfortegnelse

1.1 Indledning	s. 3
1.1.1 Ekstremitet, tid og rum	s. 3
1.1.2 Første indføring og detaljeret katalogisering	s. 4
1.2 Repetition og affinitet	s. 5
1.2.1 Repetition som metode i musik	s. 5
1.2.2 <i>Bilag 1</i> som redskab til identifikation af repetitioner	s. 5
1.2.3 Fire forskellige repetitionsmetoder i <i>String Quartet No. 2</i>	s. 6
1.3 Feltkategorier	s. 8
1.3.1 Feltkategorier og deres hyppighed	s. 8
1.3.2 Tre feltkategorier; Motiver, klange og mønstre	s. 8
1.4 Feltkarakterer	s. 9
1.4.1 Motiver	s. 9
1.4.2 Klange	s. 11
1.4.3 Mønstre	s. 14
1.5 Klang, metrik, dynamik	s. 17
1.5.1 Klang	s. 17
1.5.2 Tempo og rytmik	s. 17
1.5.3 Dynamik	s. 18
1.6 Sammenfatning	s. 18
Bilag 1	
Katalogisering af samtlige feltkarakterer i <i>String Quartet No. 2</i>	s. 20
Bilag 2	
Samtlige felters hyppighed i <i>String Quartet No. 2</i>	s. 35

1.1 Indledning

1.1.1 Ekstremitet, tid og rum

Feldmans over 6 timer lange *String Quartet No. 2* fra 1983¹, placerer sig i den kategori af værker indenfor den klassiske kompositionsmusik, og indenfor kunst generelt, som af vidt forskellige årsager fremmaner ordet 'ekstremitet'. En ekstremitet der udfordrer både udøver, publikum og rammer. I værker som f.eks. Cages *4' 33* (1952), er det "stilheden", eller fraværet af determineret musik, der virker som et ekstremt parameter, i La Monte Youngs *Trio for strings* (1958), er det det monotone eller ensformigheden, hos Boulez er det f.eks. den strenge determinisme der styrer næsten alle parametre i *Structures* (bd. 1 fra 1951-52), og hos Joyce er det f.eks. ord- og meningskompleksiteten i *Finnegans Wake* (udg. 1939). I Feldmans 2. strygekvartet er det værkets varighed der udfordrer. Her er det ekstreme parameter altså tid. Dermed ikke sagt, at Feldman med dette værk primært intenderede en direkte polemik omkring tidslighed i kompositionsmusik, men ved mødet med hans 2. strygekvartet er det dog dette tidslige aspekt, der vækker forundring. Det er en tidslighed der udmønter sig, dels i ekstrem varighed, men også som et interessant psykologisk fænomen. I Feldmans 2. strygekvartet oplever lytteren, at forskellige lydpassager, der forløber i tid, bliver til mere statiske rum udenfor tiden!² Dette fænomen – lyde i tid transformeret til rum –, er et fænomen, der på baggrund af konkret nedskrevet lyd, opstår i lytterens bevidsthed³. Nærværende analyse vil klargøre, hvad det er for konkret noterede lyde der er på færde.

¹ Jeg forholder mig til FLUX-kvartettens indspilning fra 2001, der varer 6 timer, 7 minutter og 7 sekunder.

² "Arkitektur som frossen musik", omvendes her parafraserende til: 'arkitektonisk musik'!

³ En stereotyp forståelse af, at maleri/skulptur er rumkunst og musik/poesi tidskunst, fordrer en mere nuanceret diskussion, som ikke skal tages her.

1.1.2 Første indføring og detaljeret katalogisering

Partituret til Feldmans *String Quartet No. 2*, udgøres af i alt 124 sider. Hver side er nøjagtigt inddelt i 3 systemer, indeholdende 9 takter hver. Værket er instrumenteret for den kammermusikalske besætning; strygekvartet, dvs. to violiner, en viola og en cello.

En første gennemlæsning af partituret, afstedkommer en diffus fornemmelse af et enormt antal differentierede strukturer eller felter af repeterende karakter. En mere dybdeborende analyse afslører et værk, indeholdende et relativt stort, men dog begribeligt antal felter af differentieret karakter. *Bilag 1* er et særdeles detaljeret katalogiseringsskema over samtlige felter i strygekvartetten. Her har jeg, på et meget nuanceret plan, identificeret hvert enkelt felt fra side 1 til side 124. Jeg har endvidere registreret, på hvilken måde de forskellige felter repeteres, når de gentagne gange dukker op på forskellige steder i partituret.

Med afsæt i *bilag 1*, har jeg i *bilag 2* kunnet katalogisere mere overordnede felt-kategorier såsom 'motiver', 'klange', 'mønstre' og 'andre felter', og jeg har kunnet lave statistik på deres hyppighed. *Bilag 2* afslører, at vi i strygekvartetten i alt kan distingvere mellem 68 forskellige felt-karakterer. Men hver gang en bestemt felt-karakter forekommer på ny i værket, kan denne dog sagtens være undergået en forvandling i forhold til lyd og udseende. Mere om repetitioner i det følgende afsnit.

1.2 Repetition og affinitet

1.2.1 Repetition som metode i musik

Fænomenet eller metoden 'repetition', er et greb man som musiker eller komponist i større eller mindre grad og på vidt forskellig vis, enten kan benytte sig af eller ligefrem forsøge at undgå. Repetition som greb, benyttes som et altdominerende parameter og virkemiddel i den musikgenre man, ret så stereotypet og lettere misvisende, kalder for 'minimalisme'.⁴ Repetitiv musik er derfor en betegnelse jeg hellere vil benytte, især om Feldmans sene værker⁵, og specifikt om hans 2. strygekvartet.

1.2.2 Bilag 1 som redskab til identifikation af repetitioner

Ved en første og hurtig gennemgang af partituret, registrerer vi helt banalt, at Feldman i udpræget grad gentager takter via repetitionstegn og eventuel angivelse af, hvor mange gange takten/takterne skal gentages⁶.

Vores anden observation har som mål at udrede *om*, og i positivt fald vide præcis *hvordan*, Feldman gentager værkets mange feltkarakterer, karakterer som vi umiddelbart og auditivt kan høre har en vis affinitet. Til dette formål, fungerer *Bilag 1* blandt andet som et detaljeret skema over disse mange feltkarakterer og deres affinitet. Skemaets tre kolonner længst til højre, viser, via sidehenvisninger, forkortelser og symboler⁷, hvordan vi ved hver ny feltkarakters forekomst kan 1) identificere præcist hvilken anden feltkarakter den er en gentagelse af; jvf. kolonnen 'Gent. af page' og 2) kan danne os et

⁴ Diskurs om begrebet 'minimalisme' skal ikke tages her, men musikere som La Monte Young, Terry Riley, Steve Reich, Philip Glass, John Adams (og Morton Feldman) er dog typisk dem man peger på som eksponenter for minimalisme i musik.

⁵ Lettere skuffetypificerende kan vi opdele Feldmans samlede evre i 3 perioder: Første periode med grafisk notation i 1950'erne, anden periode med frie varigheder i 1960'erne, og tredje periode med fuldstændigt determineret notation i 1970'erne og 80'erne.

⁶ Jvf. f.eks. partituret p. 7, 1. system, 1. takt, hvor vi observerer et maksimalt antal gentagelser (13X's), som Feldman udsætter én eller flere takter for.

⁷ Side 14 i *bilag 1* er en oversigt over, og forklaring af, bilagets mange forkortelser og symboler.

overblik over hvilke nye karakteristika der præger gentagelsen, og eventuelt få at hvide præcist hvordan der gentages; jvf. kolonnen 'Ændring'. Vi læser f.eks. horisontalt i *Bilag 1* på side 1, at *det* '4-tonemønster, arco/pizz' som vi kan observere på partiturets tredje system, side 7 (page 7.3), er beslægtet med/minder om (~) den feltkarakter vi tidligere har set på partiturets side 5. Endvidere fortæller horisontal læsning os, at 'page 7.3' adskiller sig fra den beslægtede 'page 5', ved at være sammensat af andre toner og ved at indeholde pizzicatoindsatser ('a.t./pizz').⁸

1.2.3 Fire forskellige repetitionsmetoder i *String Quartet No. 2*

Jeg har til stor hjælp for det samlede overblik over repetition af feltkarakterer i strygekvartetten, fundet frem til fire forskelligartede måder, som Feldman ynder at repetere og/eller variere på. Det er i forhold til oplysninger herom, at *bilag 1* har sin største berettigelse og betydningsfuldhed.

Ud af værkets i alt 68 feltkarakterer, kan vi registrere 18 karakterer som kun forekommer en enkelt gang. De resterende 50 forekommer mellem 2 og 15 gange⁹. Det interessante bliver herudfra at finde ud af, på hvilke forskellige måder de på ny opdukkende forekomster repeteres. Som man kan se i *bilag 1*, distingverer jeg mellem fire forskellige repetitionsmetoder; hver enkelt er kendetegnet ved et symbol:

1) en identisk repetition af en feltkarakter	symbol:	=
2) en næsten-identisk repetition af en feltkarakter	symbol:	(=)
3) en transformation af en feltkarakter	symbol:	~/=
4) en beslægtet repetition af en feltkarakter	symbol:	~

⁸ Prøv selv et par lignende læsninger af *bilag 1*. Først finder du feltkarakteren længst til venstre, herefter dens tilhørende 3 kolonner længst til højre.

⁹ Jvf. *bilag 2*.

Ud fra *bilag 1* kan vi tælle os frem til, at der ud af strygekvartetens 250 forekomster, i alt findes 10 forekomster der bærer symbolet 'identisk repetition' (symbol: =). I bilaget kan vi f.eks. aflæse at partiturets 'page 19.2' er fuldstændig identisk med 'page 10.1'.¹⁰

Af de resterende tre repetitionsmetoder som Feldman benytter, finder jeg det især væsentligt at give et par eksempler på hvordan metoden 'transformation' kommer til udtryk i værket. I *bilag 1* registrerer vi, at i alt 23 forekomster bærer symbolet 'transformation' (symbol: ~/=).

En transformation af en feltkarakter, kan udmønte sig på flere forskellige måder: 'Page 13.1' er f.eks. en transformation af 'page 10.1'. Her er hele feltkarakteren 'Temafrag. m. kvartmotiv', transponeret en ½ tone ned i forhold feltkarakteren som vi sidst observerede den på 'page 10.1'. Herudover er der blevet ændret på, hvilke instrumenter der spiller hvilke indsatser.

En transformation kan også udmønte sig i 'ændret systemrækkefølge', sådan som vi f.eks. ser det på 'page 79'. Her er der ændret på systemrækkefølgen i forhold til 'page 72'. Page 79.1 er lig med p. 72.3, 79.2 er lig med 72.2, og 79.3 er lig med 72.1. En ganske enkel måde at repetere og samtidig forvandle på.

En transformation af relativt mere kompleks karakter ser vi på 'page 118'. Denne 'page 118', er - linie for linie - en slags retrograd¹¹ af 'page 77'. Vi registrerer at page 118.1 er "retrograd" af page 77.1, p. 118.2 er "retrograd" af p. 77.2, og p. 118.3 er "retrograd" af p. 77.3.

¹⁰ Prøv evt. selv at finde de resterende 9! Det skal for en god ordens skyld nævnes, at *de* gentagende forekomster, hvor der kun er dynamikken til forskel i repetitionen (a.d.), også er blevet kategoriseret som 'identiske' repetitioner.

¹¹ Med 'retrograd' menes her, at gentage bagfra 'takt for takt' – men ikke node for node! Det er altså ikke takternes indhold der optræder baglæns, men derimod taktnumrene. Der er altså ikke tale om en streng baglæns nodegentagelse som i f.eks. dodekafonisk musik med f.eks. række '0' og 'R0'.

1.3 Feltkategorier

1.3.1 Feltkategorier og deres hyppighed

Nedenstående *skema 1*, er et uddrag fra *bilag 2*. Skemaet viser strygekvartetens samlede antal felt-kategorier og deres hyppighed:

Skema 1. Felt-kategorier og deres hyppighed

Felt-kategorier	Antal gange felt-kategorien forekommer i værket	Antal takter i alt (gentagelser inkluderet!)
Motiver	58	1154
1-tonemotiver	2	26
2-tonemotiver	27	678
3-tonemotiver	8	96
4-tonemotiver	8	37
Diverse motiver ("temaer")	13	317
Klange	80	2846
Mønstre	101	3483
2-tonemønstre	41	1545
3-tonemønstre	6	374
4-tonemønstre	37	1055
5 & 6-tonemønstre	13	422
Andre mønstre	4	87
Andre felter	11	146

Af *skema 1* kan vi aflæse, at strygekvartetten overordnet set er sammensat af 3 forskellige feltkategorier; 'motiver', 'klange' og 'mønstre'¹². Disse tre kategorier vil kort blive gennemgået i det følgende afsnit.

1.3.2 Tre feltkategorier; Motiver, klange og mønstre

Vi kan aflæse i skemaet, at feltkategorien 'motiver' forekommer i alt 58 gange i hele værket, hvilket samlet set giver en repræsentation på 1154 takter. Det vil sige at feltkategorien 'motiver' omfangsmæssigt udgør ca. 1/7 af værkets samlede takter.¹³

¹² Kategorien 'andre felter', hvis felt-karakterer udgør en meget lille del af værket, udelades her for overskueligheden skyld.

¹³ Værket indeholder i alt 7629 taktens notation, når alle gentagelser er medregnet.

Endvidere er det væsentligt at påpege, at det især er 2-tonemotiver inden for denne feltkategori, der forekommer hyppigst.

Feltkategorien 'klange' forekommer 80 gange i værket, og fylder samlet set 2846 takter af værkets i alt 7629 takter. Omfangsmæssigt udgør denne kategori altså knap 3/7 af værkets samlede takter. Indenfor denne klang-kategori, er det især 'repeterende klange med efterslag' der er hyppigst repræsenteret (jvf. *bilag 2*).

'Mønstre' er den hyppigst forekommende feltkategori i værket. 'Mønstre' forekommer 101 gange og fylder 3483 takter. Omfangsmæssigt fylder kategorien 'mønstre' derfor knap halvdelen af værkets samlede taktantal. Indenfor denne kategori er det især 2 og 4-tonemønstre der er hyppigst forekommende.

1.4 Feltkarakterer

I det følgende vil jeg eksemplificere med noder og specificere med skrift, hvad det er for hyppigst forekommende og mest iøjen- og iørefaldende feltkarakterer vi møder i Feldmans 2. strygekvartet. Som tidligere nævnt kan vi i alt distingvere mellem 68 forskellige felt-karakterer og nedenstående eksempler er derfor kun et lille, men vægtigt udsnit.

1.4.1 Motiver

Nedenstående to udsnit; *eks. 1a og b*, eksemplificerer to prægnante og hyppigt forekommende feltkarakterer indenfor feltkategorien 'motiver'. *Eks 1a* er hentet fra kategorien 'diverse motiver', mens *eks 1b* henhører under kategorien '2-tonemotiver'.¹⁴

¹⁴ Jvf. *bilag 2*

Eks. 1a og b Motiver

Eks. 1a. Repeterende lyrisk "tema"-motiv m. faldende basostinat.
Side 22, 1. system, takt 1-4.

Eks. 1b. 2-tonemotiver m. pizzicato-akkompagnement.
Side 65, 1. system, takt 1-4.

Eks 1a viser kimen *til*, og er et udsnit *af*, den feltkarakter jeg har valgt at kalde 'repetierende lyrisk "tema"-motiv med faldende basostinat', en særdeles prægnant karakter, der forekommer i alt 6 gange i hele værket.¹⁵

Violin I's gentagne tre toner (db''- fes' - gb''), konstituerer det motiv, som i mine ører bedst beskrives som et lyrisk "tema"-motiv. Violin-motivet bærer en stærk lyrisk karakter grundet to følelsesbetonede, og dog rolige interval-spring; et stort sekst-spring ned (db''- fes') efterfulgt af et stort none-spring op (fes' - gb''). Sammen med celloens repeterende tre-tonigt faldende basostinat (h - d - A), der synkront med violin I, ligeledes indeholder et stort sekst-spring ned (h - d), fremstår denne feltkarakter som det fulde værks mest stereotypt smukke, klare og rolige karakter. Medårsagsvirkende til denne ro, er især også *det* harmoniske mønster som udspiller sig i takt 3, og som efterfølgende udvikler sig i varieret form, et mønster bevægende sig fra akkorden H-^{add9} over DΔ⁹ til A6^{add9}.

¹⁵ Jvf. bilag 1, bilag 2 eller partituret p. 22, 52.1, 72, 79, 87.2-3, 105.

Disse tre elementer; temamotiv, basostinat og harmonik, konstituerer feltkarakteren 'repeterende lyrisk "tema"-motiv med faldende basostinat'. Og når karakteren, i både beslægtede og transformerede versioner gentagne gange forekommer, virker den som et roligt åndehul iblandt værkets mange divergerende feltkarakterer.

Eks. 1b viser et udsnit af en anden feltkarakter indenfor feltkategorien 'motiver'.

Feltkarakteren '2-tonemotiver med pizzicato-akkompagnement' forekommer i alt syv gange i Feldmans 2. strygekvartet. Dels i beslægtede versioner, oftest som næsten-identiske repetitioner.¹⁶

I *eks. 1b* ser vi feltkarakteren konstitueret af repeterende store sekund-motiver i violin I, violin II og viola og vi ser et repeterende et-tonigt pizzicato-"akkompagnement" i celloen. 2-tonemotiverne udspiller sig både rytmisk og intervallisk synkront, men toner og bevægelsesretning divergerer. Mens violin I og II repeterer intervallet 'en stor sekund op', repeterer violaen intervallet 'en stor sekund ned'. Celloen akkompagnerer repeterende med et pizzicato-efterslag på tonen *des*' (=c'). Det samlede udtryk fremstår overordnet set forholdsvis afslappet, men de skiftende taktarter præger dog feltkarakteren i affektiv divergerende retning, de skæve taktarter "vælter" roen på en særlig nænsom facon.

1.4.2 Klange

Af feltkategorien 'klange's i alt 14 feltkarakterer, har jeg skønnet det væsentligt at præsentere 2 forskellige karakterer, der hver bærer deres prægnans. Nedenstående *eks. 2a*

¹⁶ Jvf. *bilag 1*, *bilag 2* eller partituret p. 65, 78.3, 89, 103, 108, 111, 115.3

og b, viser et repræsenterende udsnit fra henholdsvis; 'synkron klang med pauseindsatser' og 'repetierende klang med efterslag'.

Eks. 2a og b Klange

Eks. 2a Synkron klang m. pauseindsatser
Side 70, 1. system, takt 1-6.

Clusterfeltets register m. sige
omfang fra Bb (vcl) til d'' (vln I og vln.)

Eks. 2b Repeterende klang m. efterslag
Side 15, 1. system, takt 1-4.

Eks. 2a er et udsnit af feltkarakteren 'synkron klang med pauseindsatser', et udsnit, der - både tonalt og strukturelt - glimrende repræsenterer karakteren, som den kommer til udtryk på side 70 og 71 i partituret. 'Synkron klang med pauseindsatser' forekommer i alt 8 gange i værket, det være sig i enten beslægtede eller transformerende versioner¹⁷.

I partituret er denne feltkarakter særlig bemærkelsesværdig qua et pausepræget nodebillede; hver klangindsats, som kontinuerligt skifter taktart, er adskilt af en pausetakt, også af varierende taktart. Auditivt og ved nærmere eftersyn, viser det sig dog, at det ikke er selveste pauserne stilhed, der løber af med opmærksomheden. Vi registrerer nemlig, at pauseindsatserne kun forløber i et tidsrum af ca. et til to sekunders varighed.¹⁸

¹⁷ Jvf. bilag 1, bilag 2 eller partituret p. 12.3, 70-71, 85, 90.2, 112.3, 115.1, 115.1, 117

¹⁸ Værkets gennemgående metronomtal er M.M.= 63-66 og pauseindsatserne veksler ml. 3/16 - 1/2

Tonalt cirkles der i denne version af feltkarakteren, primært omkring et clusterfelt bestående af 6 toner; tonerne a - d. Som vi ser i *eks. 2a*, er clusterfeltet dog registermæssigt spredt ud, og vi registrerer endvidere at clusterfeltets toner i hver ny indsats, både cirkulerer mellem instrumenterne og skifter register. I *eks. 2a* kan vi aflæse, at clusterfeltets registermæssige omfang spænder fra tonen Bb (i celloen, takt 4) til tonen d''' (flageolet i violin I, takt 2, og i viola, takt 4), hvilket svarer til en ambitus af 3 oktaver og en stor tert.

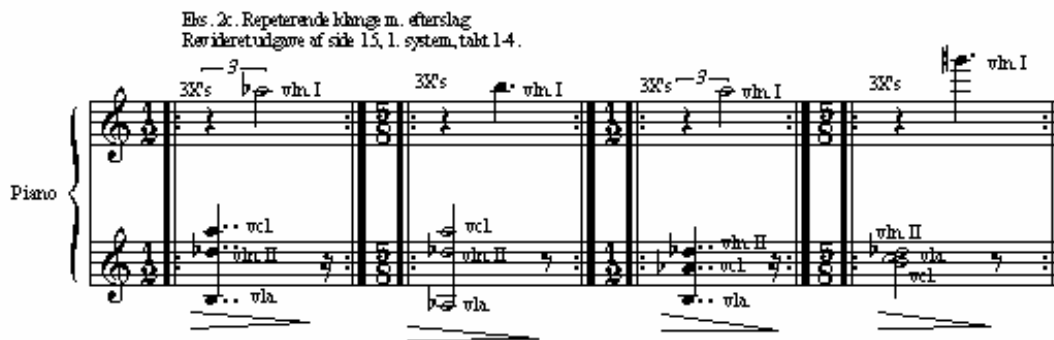
Eks 2b viser et lille udsnit af strygekvartettens suverænt mest fyldende feltkarakter. Trods sine "kun" 9 forekomster, fylder 'repetierende klange med efterslag' i alt 907 takter, hvilket svarer til næsten en ottendedel af det fulde værks 7629 takter! Når denne omfattende feltkarakter dukker op på ny i værket, er det primært i beslægtede versioner, men også enkelte gange i næsten-identiske eller transformerede versioner.¹⁹

Klangligt har vi at gøre med en feltkarakter indeholdende både spredte og tætliggende klange. I det nedenstående *eks. 2c* har jeg opstillet en revideret, og derfor lettere overskuelig udgave, af det nodebillede som kommer til udtryk i *eks. 2b*. Feldman ynder at bruge naturlige og kunstige flageolettoner, og når vi erfarer et nodebillede indeholdende sådanne, samt en cello der spiller i tenornøgle, kan det være svært at overskue register og det reelt klingende lydbillede. Derfor *eks. 2c*.

¹⁹ Jvf. *bilag 1*, *bilag 2* eller partituret p. 15, 19.1, 25.2-3, 26.3-27.2, 52.2-53.3, 61, 68.1, 81-84.2, 120-123

Eks. 2c Revideret nodebillede

Eks. 2c. Repeterende klinge m. efterslag
Revideret udgave af side 15, 1. system, takt 1-4.

I ovenstående eks. 2c registrerer vi, at der i de første tre takter cirkles omkring tonerne h, db, a og ab. I Violin II gentages det samme db'' alle 3 (og 4) takter, mens der i de resterende stemmer byttes toner. I takt 4 ser vi et clusterfelt bestående af tonerne h', c'' og db'' noteret for cello, viola og violin II. En duodecim højere end violin II's db'', ser vi et g#''' noteret for violin I. Altså erfarer vi en kontrast mellem takt 1-3's udsprede klinge med en tætliggende violin I, og takt 4's tætliggende clusterfelt med en fjerntliggende violin I. En sådan kontinuerlig alterneren mellem akkordisk samling og spredning, dels takterne imellem, men også inden for stemmerne, er en orkestral metode Feldman gennemgående benytter sig af i dette værks mange passager med repeterende klinge.

1.4.3 Mønstre

Af feltkategorien 'mønstre's i alt 34 feltkarakterer, har jeg skønnet det væsentligt at præsentere 3 forskellige karakterer, én fra kategorien '2-tonemønstre' og to fra kategorien '4-tonemønstre'. Nedenstående eks. 3a, b og c viser et repræsenterende udsnit fra disse tre feltkarakterer.

Eks. 3a, b, og c Mønstre

Eks. 3a Polyfoni af 2-tonemønstre, tutti
Side 41, 3. system, takt 1-2

Eks. 3b Kromatiske nedadgående
4-tonemønstre.
Side 7, 1. system, takt 1-2

Eks. 3c 4-tonemønstre i cirkulære bevægelser.
Side 33, 1. system, takt 1-2

I eks. 3a ser vi et udsnit af feltkarakteren 'polyfoni af 2-tonemønstre, tutti'. Når vi ser denne karakter gentagne gange dukke op i værket, er det primært i beslægtede versioner, og i alt forekommer den 7 gange²⁰.

I Eks 3a ser vi en feltkarakter, der primært er kendetegnet ved repeterende to-tonige mønstre, takt 1 repeteres 11 gange, takt 2 repeteres 10 gange. Vi registrerer endvidere differerende interval-størrelser og dissonerende tonal polyfoni stemmerne imellem. I takt 1, er det intervalstørrelserne 'lille none' (vln. I og II) overfor 'stor septim' (vla. og vcl.), og i takt 2 ser vi en syntese af intervallerne 'lille sekst' (vln. I), 'lille terts' (vln. 2), tritonus (vla.) og 'ren kvint' (vcl.). Denne intervalliske polyfoni giver et dejligt skurende lydbillede, men dog ikke et direkte alarmerende ét, som f.eks. i feltkarakteren 'tutti, alarm, lille sekund'.

²⁰ Jvf. bilag 1, bilag 2 eller partituret p. 29.2-3, 38.2-3, 41.2-43.1, 43.2, 45.3, 48.2, 63.2

I *eks. 3b* ser vi et repræsenterende udsnit af feltkarakteren 'kromatiske nedadgående 4-tonemønstre'. Vi registrerer, at denne karakter dukker op i værket i alt 5 gange, og hver gang primært i næsten-identiske versioner²¹.

Karakteren er specielt kendetegnet ved sin hurtige nedadgående kromatiske bevægelse²², vi registrerer nemlig, at der både i takt 1 og 2, gentagne gange skal spilles fire 32.-dele pr. halve sekund²³. Klangligt registrerer vi, at der på hvert taktslag opstår et tætliggende clusterfelt, eftersom alle stemmer er noteret i samme register. Faktisk kunne man tolke denne feltkarakter som værende en 4-stemmig tætliggende cluster, der meget hurtigt og repeterende flyttes kromatisk nedad.

I *eks. 3c* ser vi et 4-tonemønster, karakteriseret ved en cirkelnde struktur, vi ser et udsnit af feltkarakteren '4-tonemønstre i cirkelbevægelser'. Denne karakter forekommer i alt 6 gange i værket, og hver gang primært i næsten-identiske versioner²⁴.

I takt 1, ser vi "cirkel-bevægelsen" fremstå solo i violin I via tonerne his' - ais' - a' - aisis' (= c'' - ais' - a' - h'), og i takt 2 ser vi mønstret forekomme unisont (men noteret forskelligt) i violin I og II. *Eks. 3c* er fremhævet her, grundet sin cirkelnde prægnans, et karakteristika der dog tydeligst fremkommer via auditiv tilgang til det noterede.

²¹ Jvf. *bilag 1, bilag 2* eller partituret p. 7.1, 39.3, 44.3, 78.1, 80.2

²² Eneste afvigelse fra kromatikken er det store sekundinterval ml. 2. og 3. sekstendedel i alle stemmer i takt 2.

²³ Jvf. at værkets gennemgående metronomtal er M.M.= 63-66, samt at disse to takter går i taktarten 1/8.

²⁴ Jvf. *bilag 1, bilag 2* eller partituret p. 33.1, 33.3, 40.1, 43.3, 48.1, 57.1

1.5 Klang, metrik, dynamik²⁵

1.5.1 Klang

Alle fire instrumenters klang er - gennemgående og overordnet set - stærkt præget af *den* særlige effekt som opnås ved at dæmpe strygeinstrumenter med sordin. Feldman har valgt at lade denne effekt præge instrumenternes klang hele strygekvartetten igennem. At benytte sordin på et strygeinstrument ændrer og udvider instrumentets klangfarve forholdsvis radikalt, og når vi lytter til strygekvartetten er en umiddelbar bemærkning da også, at klangen er signifikant sløret og måske en lille smule skarp eller metallisk. Ud over denne gennemgående sordin-effekt, samt mere konventionelle arco-indsatser, observerer vi endvidere, at Feldman ynder at præge instrumenternes klang via pizzicato, sul tasto, sul ponticello samt naturlige og kunstige flageoletter.

1.5.2 Tempo og rytmik

Værkets gennemgående tempo er M.M. = 63-66, men grundet de igennem hele værket horisontalt vekslende taktarter, der endvidere enkelte gange differerer vertikalt²⁶, får vi snarere fornemmelse af et værk med adskillige tempi, end ét med statisk bevægelseshastighed. Vi registrerer taktarter spændende fra 1/8 til 11/4. Hertil er de mange rytmiske forskydninger²⁷ med til at komplicere rytmikken yderligere.

Værket er endvidere ofte stærkt polyrytmisk præget. Allerede på partiturets side 1, lægges der ud med en polyrytmisk fornemmelse: 2 mod 3. Alt i alt må de kontinuerligt differerende taktarter og de utallige rytmisk komplekse strukturer, i den grad komplicere opførelsespraksissen. Dette høres dog ikke på Flux-kvartettens indspilning!

²⁵ Dette afsnit 1.5 skal kun betragtes/læses som en kort (og lettere overfladisk) introduktion.

²⁶ Jvf. f.eks. partituret p. 32.2-3

²⁷ Jvf. f.eks. partituret p. 5.

1.5.3 Dynamik

Dynamikken spænder fra ppppp-fff, men er overvejende holdt nede i ppppp og ppp. Den er endvidere overvejende holdt vertikalt homogen, men i enkelte passager registrerer vi dynamisk vertikal heterogenitet.²⁸ På side 76.3, registrerer vi værkets sidste dynamiske angivelse. Herfra holdes dynamikken vedvarende og til værkets sidste takt i ppppp.

1.6 Sammenfatning

Med en varighed af over 6 timer, kan vi passende typificere *String Quartet No. 2*, som hørende ind under en multifacetteret vifte af ekstreme kunstneriske værker. Signifikant ved værket, er ikke kun dets ekstreme lineære tidsforløb, men også dets transformation af tid til rum.

Umiddelbart synes værket analytisk uangribeligt, grundet dets ekstreme varighed og dets utal af differentierede strukturer eller felter af repeterende karakter. En dybdeborende analyse har dog afsløret et angribeligt værk, indeholdende et relativt stort, men trods alt begribeligt antal feltkategorier og karakterer. Vi har således registreret tre forskellige feltkategorier - henholdsvis motiver, klange og mønstre - hvorunder 68 vidt forskellige feltkarakterer er blevet bestemt og kategoriseret. Vi har f.eks. identificeret motiver af stærk lyrisk karakter og motiver med pizzicatoakkompagnement. Klange med pauseindsatser og klange med repeterende efterslag. Klange, der kontinuerligt alternerer mellem akkordisk samling og spredning, og clusterklange af tæt eller komprimeret struktur. Vi har endvidere identificeret 2-tonemønstre, der tilsammen har skabt intervallisk polyfoni, mønstre kendetegnede ved deres hurtige nedadgående kromatiske bevægelse og mønstre karakteriseret ved en cirkulende struktur.

²⁸ Jvf. f.eks. partituret p. 47.1-2

Et altdominerende karakteristika ved dette værk, er afgjort dets repetitive karakter.

Repetition ses - umiddelbart og gennemgående - udført via repetitionstegn, men på et mere komplekst kompositorisk plan, har vi observeret repetition som en metode til både at gengive varierende, men også til at transformere hele feltkarakterer. Således har vi fundet frem til både identiske, næsten-identiske og beslægtede repetitioner, men også til transformationer der har forvandlet feltkaraktererne via transposition, ændret systemrækkefølge og retrograder.

Vi kan altså konkludere, at vi har at gøre med et værk, hvor materialet er stærkt differentieret og voluminøst, men samtidig også bærer et stærkt præg af affinitet. Selvom beslægtede repetitioner er Feldmans hyppigst benyttede repetitionsmetode, har jeg skønnet det interessant og vigtigt, at påvise karakteren, tilstedeværelsen og hyppigheden af, dels de fuldstændig identiske, men også de næsten-identiske og transformerede repetitioner.

Jeg håber at denne analyses observationer/resultater kan inspirere til videre diskurs om *String Quartet No. 2* og om Morton Feldman generelt.

Bilag 1

Katalogisering af samtlige feltkarakterer i *String Quartet No. 2*

Specificering af symboler og forkortelser i analyseskemaet for Morton Feldmans *String Quartet No. 2*

Symbol/forkortelse	Betydning
=	identisk med
(=)	næsten-identisk med
~/=	transformation af
~	beslægtet med/minder om
()	<i>det</i> parentesens indkredser er ikke en markant ændring
3.2-3	side 3, system 2 til 3
a.a.	andet akkompagnement
a.d.	anden dynamik
a.i.	andet/andre instrument(er)
a.int.	andre intervaller
a.k.	anden klang
a.r.	anden rytmik
a.t.	andre toner
frag	fragment af
ibt	instrumenter har byttet toner
pau	pauser
pizz	pizzicato
-pizz	uden pizzicato
R	retrograd*
r1	retrograd af system 1
rep	repeterende
ro	roligere
S	system
s.t.-tbp	samme toner – takter byttet plads
tr	transponeret
var	variation
æsr	ændret systemrækkefølge

*Med 'retrograd' menes at gentage bagfra 'takt for takt' – men ikke node for node! Det er altså ikke takternes indhold der optræder baglæns, men derimod taktnumrene. Når f.eks. side 38 system 3 (38.3) er en retrograd transformation af side 29.3, menes der, at *det* der er takt 9 på p. 29.3 bliver til takt 1 på p. 38.3. Takt 8 bliver til takt 2, 7 til 3 osv. Det er altså ikke tale om en streng baglæns nodegentagelse som i f.eks. dodekafonisk musik med f.eks. række '0' og 'R0'.

<u>Feltkarakterens navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>”Tempo-feeling”</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang (Sordin p. 1-124)</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
Repeterende cluster	e/eb/d-c# (Synkront)	medium	ppp-f Heterogen	sul t. pizz/arco nat.harm.	differerende/ klagende	1-2		
3-tonepizz-mønster	c#-e-d# Asynkront	med. up	ppppp Homogen	pizz (arco/harm)	Kækt	3.2-3		
Samklange	Clustre Synkrone	med.up	ppp-fff Heterogen	arco	Brutalt skærende Tyste kontrastdele	3.3-4.1		
4-tonemønstre delte	Asynkrone Mønstret delt ml. instr.	med.	ppp Homogen	harm. (sul t./ord.)	friskt	5		
Repeterende samklange	Asynkrone	slow	ppp-ppppp Homogen	harm./ord.	døst pauser	6		
4-tonemønstre krom. ned	Nedadgående kromatik Clusterharm Synkrone	up.	ppppp Homogen	arco ord./pont./ sul t.	hektisk, men tilbageholdt	7.1		
Arpeggio-mønster m.pizzforslag	Int.: Store spring Asynkront	med. up	ppp Homogen	ord./pizz./ sul t./pont.	kækt, friskt	7.2		
4-tonemønster arco/pizz	Asynkront Mønstret delt	med.	ppp Homogen	arco/pizz./ pont	friskt/sløret	7.3	~5	a.t./pizz
Samklange	Int.11/clustre, A/Synkr.	med.slow	ppp Homogen	pizz./arco	mørkt/dumt	8		
Rep. 2-tonemønstre	eb-c# vcl	med.	ppppp	Sul t./ord.	tåget	9		
Temafrag. m. kvartmotiv	Int.: Kvarter	med.	ppp	arco	klart	10.1		
Repeterende cluster	c/c#/d/eb (synkront)	med.	ppp Homogen	harm./ord./p ont.	tåget	10.2	~1-2	a.t./pizz/ ro
Samklange	Bl.a. clustre Synkrone	slow	ppppp Homogen	arco	tåget	10.3-11.2		
Samklange	Clustre Asynkrone	med.	ppp Homogen	ord./sul t. /pont.	dunkelt	11.3		
4-tonemønstre krom. op	Opadgående kromatik Unis.,Synkr.	med.-up.	ppppp-mf Homogen	arco/pont./ sul t.	differerende	12.1-2		
Samklange synkr./pauser	Bl.a. clustre Synkrone	med	ppp Homogen	arco	tåget pauser	12.3	~10.3- 11.2	a.t./pau
Temafrag. m. kvartmotiv	Int.: Kvarter	med.	ppp	arco	klart	13.1	~/=10.1	tr ½ t ned (a.i)
Repeterende cluster	Synkron	med.	ppp-mf Homogen	ord./pont./ harm.	skærende	13.2	~1-2	a.t./-pizz /a.r.

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændr- ing</u>
Fragment fra 4t.møns-ter krom.	Opadgående kromatik Unisont	Med.	ppp	Arco	Fragment	13.3	~12.1	var/a.i (vla/vcl)
Rep. samklang	(Cluster) Asynkron	Med.	ppp-f Heterogen	Ord./pont./sul t.	Brutale Skærende	13.3-14.1	~3.3-4.1	a.t./a.r.
2tone-temamotiv	Int. 8/10	Med.	ppp-mp Homogen	Arco	Vuggende	14.2-3		
Rep.samklange m. efterslag	(synkrone) Rep. klange m. efterslag	Med.	ppp/dim Homogen	Ord./harm.	Delvist let/blødt	15		
Rep. 2-tonemønster	eb-c# vcl/vla	Med.	ppppp-mp Homogent	Ord./harm./sul t.	Tåget	16.1-2	(=)9	var/(a.t.)
1-tonemotiv	vcl	Slow	ppppp	Ord./harm.	Skrøbeligt	16.3		
Pizz.-klange	Synkront	Med.	ppp	pizz.	dump/pauser	17		
Samklange	Int:11/clustre A/synkrone	Med.	mp	pizz/arco/harm.		18	~8	a.t./a.r.
Rep.samklange m. efterslag	(Synkrone) Rep. klange m. efterslag	Med.	mp Homogen	Ord./harm.	Delvist let/blødt	19.1	~15	a.t./a.d
Temafrag. m.kvartmotiv	Int.:Kvarter		ppp	Ord./harm.	Klart	19.2	=10.1	
Samklange	Bl.a clustre Synkrone	Slow	ppppp-mp Homogen	Ord./harm.		19.3	(=)10.3	a.d.
Repeterende 3-tonemotiv m. pizz.-gliss. akgm.	d#-e-f	Med.	ppp-mp Heterogen	Ord./harm./pont./pizz.	Ekspressivt/lallende(?)	20.1		
Samklange	Bl.a. clustre Synkrone	Slow	ppppp	Ord./harm.	Tåget	20.2	(=)10.3	ibt
Rep. 2-tonemønster	ab-bb vcl/vla	Med.	ppp	Ord./harm.	Tåget	20.3	~9	a.t./a.a.
Rep. 3-tone-motiv m. pizz.-gliss akgm.	g#-a-bb	Med.	ppppp-mp Heterogen	Ord./harm./pont./pizz./gliss	Ekspressivt/lallende (?)	21.1	~/=20.1	tr kvint ned/(var)
Rep. 2-tonemønster	ab-bb Tutti a/synkront	Med.	ppppp	ord./pont./sul t.	Tåget	21.2-3	~9	a.t./a.a
Repeterende lyrisk temamotiv	Motiv:db-e-gb vl1 Akk:Hsus4, H9,HΔ9,H7	Med.	ppp	Ord./harm.	Lyrisk/smukt/pusterum(?)	22		
Temafrag. m. kvartmotiv	Int.:Kvarter	Slow	ppppp	Ord./harm.	Klart	23.1	(=)10.1	a.d.
1-tonemotiv	d Tutti A/synkront	up	ppp-mp Homogent	Ord./sul t./harm.	Klart	23.2	~16.3	a.t./a.a.
Samklange	Bl.a int.: 12 Synkrone	Slow	ppp	Ord./harm.	Delvist let	23.3		

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
2tone-temamotiv	Int: 5-7-8-10	Med.	ppp	Ord./harm.		24.1	(=)14.2-3	frag/(var)
Repeterende samklang	Asynkron	Med.	ppppp	Ord./harm.	Roligt Pauser	24.2	~6	a.t.
Rep. 2-tonemønstre Alarm	Polyfoni:tutti int.:1 Synkront	Med.	ppp	Ord.	Alarmerende	24.3	~9	a.t./a.a.
Fragmenter m. pauser, (solo-indsatser)			ppp	Ord./harm.	Fragment Skrøbeligt Tomt	25.1		
Rep.samklange m. efterslag	(synkrone) Rep. klange m. efterslag	Med.	mp/dim	Ord./harm.	Delvist let/blødt	25.2-3	~/=15	s.t.-tbp
Rep. 2-tonemønstre	Int.: 1/2/3 Asynkront	Med.	ppppp	Ord./harm.	Tåget	26.1	~24.3	a.t./a.a.
Rep. 3-tonemotiv	a-ab-g	Med.	ppp	Ord./harm.		26.1-2	~20.1	a.t./a.a/
Rep. 2-tonemønstre	Polyfoni:tutti int.:1 Synkront	Med.	ppp	Ord.	Alarmerende	26.2-3	~/=24.3	R
Rep.samklange m. efterslag	(synkrone) Rep. klange m. efterslag	Med.	mp/dim	Ord./harm.	Delvist let/blødt	26.3-27.2	~15	(a.t.)
Rep. 3-tonemotiv m. pizz-gliss akgm.	g#-a-bb	Med.	ppp	Ord./harm./ pont./pizz/ gliss	Ekspressivt/ lallende	27.2	~/=20.1	tr kvint ned/(var)/(ibt)
Rep. 2-tonemønster	eb-c# vcl	Med./up	ppp	Ord./harm.		27.3	(=)9	frag(9.2)/var(a.r.)
Rep. samklang	Asynkron	Med.	ppppp	Ord./harm	Roligt Pauser	28.1	~/=24.2	s.t-tbp
2tone-temamotiv	Int.: 8-10	Med.	ppp	Ord./harm.	Vuggende/klart	28.2	(=)14.2-3	var/frag
4-tonemønstre krom. op	Opadgående kromatik Unisone Synkrone	Med.-up	mp/ppppp Homogen	Ord./harm./sul t.	rastløst	28.3	(=)12.1-2	var/(ibt)
Rep. 4-tone-pizz.mønstre	e/eb/c#/d Synkrone/ polyfone	Up	ppp	pizz (ord./harm/sul t.)	Dansende Festligt	29.1		
Rep. 2-tonemønstre	Polyfoni:tutti int:1/2/3/4/ 8/10 Synkront	Up	ppp	Ord./harm/sul t.	Alarmerende	29.2-3	~24.3	a.t/a.a./a.int
Rep.2-tonemønstre	int:1/2/3/4/5/6/8	Up	ppppp-mp Homogen	Ord./pizz/ pont/harm	Alarmerende/friskt	30.1-31.1	Komb. ~24.3 ~3.2-3	a.t/a.a./a.int
3tonepizzmønst	bl.a: a-h-db							(a.t)/(a.i.)

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep. samklang	Cluster Synkron	Up	ppp-mf Heterogen	Ord.	Brutalt Skærende	31.1	~3.3-4.1	a.t./rep/uden tyste dele
Rep. cluster	Asynkron	Med.	ppppp	Ord./harm/pont/ pizz	Skurrende	31.2	~1-2	a.t./a.r./a.d.
Frag. fra 4-t.møns. krom	Opadgående kromatik Unisont	Med.	ppp	Ord./pont	Bart	31.2	~12.1	var/a.i
Temafrag. m. kvartmotiv	Int.:Kvarter	Med.	mp	Ord.	Klart	31.3	~/=10.1	tr ½ t ned/ibt
Rep. cluster	a/bb/h/c Asynkron	Med.	ppp	Ord./pizz/harm.	Tilbagetrukket Skrøbeligt	32.1		
Rep. cluster	a/bb/h/c Asynkron	Med. poly	ppp-mp Cresc/dim Heterogen	Ord.	Differerende hastighed	32.2-32.3	~32.1	a.r./-pizz/a.d.
4tonemønster Cirkel	c-a#-a-h vl1+2 (unisont)	Med.-up	ppp	Ord. (harm)	snurrende	33.1		
6tonemønster	e-d-f-eb-gb-f (unisont)	Med.	ppp	Ord./harm/sul t.		33.2		
4tonemotiv	e-d-f#-h vl1	Med.	ppp	Ord./harm (pont)	opadstræbende	33.2		
4tonemønster Cirkel	c-a#-a-h (unisont)	Med-up	ppp	Ord. (harm)	snurrende	33.3	(=)33.1	frag
6tonemønster						33.3	(=)33.2	frag
4tonemotiv	gb-d-f#-h					33.3	(=)33.2	var
Rep. 2-tonemønstre	int:1/2/3/4/6/7/8/10	Med-up	ppp-ppppp Homogen	Ord./pizz/harm	Alarmerende/friskt	34	komb. ~24.3 ~30.1-31.1	a.t./ a.int
3tone(pizz) mønster	bl.a. a-h-db							(a.t.)/a.i
Rep. 3tonemønster krom/smpres.	Krom.opadg. Polyfoni:tutti (synkront)	Up	ppppp	pont/ord/harm/sul t.	Sammenpresset	35.1		
Pizz basfig. "freejazz"	int:1/2/10/11 f/f#/g vcl	Up	ppp	Pizz (ord/harm)	Kækt/rodet	35.2-3		
Rep. pizzklange	A/synkrone	Med.-up	ppp-mf Heterogen	Pizz	snuhlende	36.1		
Samklange Brutale	Int.1/10/11 Synkrone	Med.up	ppp-fff Heterogen/Homogen	Ord.	Brutalt Skærende	36.2-3	~3.3-4.1	a.t./uden tyste dele
Pizzklange	Bl.a. int: 11 Synkrone	Med.	ppp	pizz	Dumt/pauser	37	~/=17	R r3,r1,r2
Rep. 3-tonemotiv m. pizz-gliss.akgm	d#-e-f					38.1	~/=20.1	R (ps. også vla klang er retrograd!)

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep. 2-tonemønstre	Polyfoni:tutti Int.:1/2/3/4/(5)/ 8/10 (A)/Synkront	slow/up	ppp	Ord./sul t./harm	dunkelt/ friskt	38.2- 3	~24.3 ~/=29.3	a.t./a.int R
Rep. 4tone-pizzmønster					Dansende Festligt	39.1	(=)29.1	var./ibt
Rytm.div. (4)tonemønster Delt	e-d# / c#-d	up	ppp	Ord./harm/ pizz.glis.	Omskiftende	39.1- 2		
4tonemønstre krom. ned						39.3	(=)7.1	ibt
4tonemotiv						40.1	=33.2	a.d.
6tonemønster						40.1	=33.2	frag
4tonemønster Cirkel						40.1	=33.1	frag
4tonemotiv						40.1	(=)33.2	ibt
Rep.2tone-mønstre	Int: 2, tutti (c-d /c#-eb) A/Synkront				Tåget	40.2- 3	~24.3	a.int
2tone-temamotiv	Int.: 8-10					41.1	~14.2-3	var./ frag/
Rep. 2tone-mønstre	Polyfoni: tutti Int.:1/2/3/4/6/ 7/8/10/11 Synkrone	Med/up	ppppp- ppp Homogen	Ord./sul t./ harm/	Tåget/uroligt	41.2- 43.1	~24.3	a.t./a.int
Rytm.div 4tonemønster Delt	ab-bb-ab / gb	Up	ppp	Pont/ord/ pizz/sul t.	Omskiftelig	43.2	~39.1-2	a.t./a.r.
Rep. 2tonemønstre	Polyfoni:tutti Int.:1-2 Synkrone					43.2	~24.3	a.t./a.int
6tonemønster						43.3	=33.2	frag
4tonemønster Cirkel						43.3	(=)33.1	frag
4tonemotiv						43.3	=33.2	a.d.
Rep. 2tonemønstre	Int.: 2, tutti (c-d/c#-eb) Synkrone					43.3	~24.3	a.int
2tonemotiv m. synkr.samklange	MotivInt.: 1- 10-11	Med.	ppp	Pont/ord./ sul t./harm	Tåget	43.3- 44.1		
Rytm.div. (4)tonemønster Delt						44.1	(=)39.1- 2	frag
Rep. 4tone- (pizz)mønster	e/eb/c#/d					44.2- 44.3	(~)29.1	var/frag

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent.af page</u>	<u>Ændr- ing</u>
4tonemønstre krom. ned						44.3	(=)7.1	ibt/var
2tone-temamotiv	Int:10	slow/ med	ppppp	Ord		45.1	Komb. ~14.2-3	frag
4tone(kvart)-motiv	c-a-d-g			harm			~10.1	var/frag
Rep.cluster m. pizzflageo	h/c/db	Med.	mp	Ord/pont/ pizzflageo	Forladt	45.1- 3		
Rep.2tonemønstre	Polyfoni:tutti Int:1-2 Synkrone					45.3	~24.3	a.int.
Samklange	Bl.a. clustre Synkrone					46.1	~10.3- 11.2	a.t./a.r.
2toneglissmønstre	Int.: 1	Med.	ppp	Ord/gliss/ harm	Susende Rutchende	46.1- 2		
Rep. cresc.tone m. pizz.eft.slag	f/e – e Synkron	Med.up	mp-mf cresc	Ord/pizz		46.2		
3tonepizzmønster	d#-f#-f					46.3	~3.2-3	frag/tr. 1t.op/var
Pizzklange	bl.a int:10/11 asynkrone	med.up	ppppp	pizz	friskt	46.3		
Pizzklange	synkrone	med	ppp	pizz	dumt/pauser	47.1	~17	a.t./a.r
Rep.2tonemønstre delte/brutale	asynkrone	med.up	ppp-fff Cresc/dim	sul t. /harm	Differerende hastighed	47.1- 2	~32.2-3	a.t./a.r./ a.d.
Rep. cluster	a/bb/h/c	poly				47.3	(=)32.2- 3	frag/a.d.
Rep.4tonemønster Cirkel	c#-e-eb-d poly synkront	med. poly	ppp	ord/sul t./ pizz	tilbageholdt	48.1	~33.1	a.t/a.a
3tonemønster delt		med	ppp	ord/pont/ harm	springende	48.1		
Rep.4tone(pizz)- mønster	e/eb/c#/d Synkront Polyfont			Sul t./ harm/(pizz)		48.2	(=)29.1	frag/var
Rep2tonemønstre	Polyfoni:tutti Int:1/2/3/4/10 Synkrone	up				48.2	~24.3	a.t./a.a./ a.int
Rep.2tonemønster	d-c vcl/vla	med	mp-ppp homogen	ord/harm	tåget	48.3	~9	a.t.
Rep.3tonemotiv m. pizz.gliss akgm.	d#-e-f					49.1	(=)20.1	(a.r)
5tonemønstre Delte		Med.	ppp (cresc)	Ord/harm/ pizz(vcl)	Vandring Gå-på-mod (Lang passage)!!!	49.2- 51.3		

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep. lyriske temamotiver	Nonemotiv i vio1 Nedadg.bas pizzostinater	Med.	ppppp	Ord/harm/ (pizz)	Skurrende, men smukt	52.1	~22	a.t./var/ a.d./(pizz)
Rep.samklange m. efterslag					Lang passage!!	52.2-53.3	(=)15	+fleresyst m. a.t.
5tonemønstre Delte						54	~/=50	s.t.-tbp
Temafrag m. kvartmotiv						55.1	~/=10.1	tr. lille terts op/ibt
Rep.cluster Delt	db/eb/c/d asynkront	med.up	ppppp	sul t./ harm	skurrende	55.2	~1-2	a.t./a.r./ a.d.
Rep. cluster	h/c/db/d/eb/e/f synkron	med.up	ppppp	sul t./ harm	skærende	55.3	~1-2	a.t./a.r./
Pizz/arcosamklange	asynkrone	med	ppp	Ord/pizz/harm		56	~8	a.t./a.int/ a.r.
6tonemønster						57.1	(=)33.2	frag
4tonemotiv	e-d-f#-h vio1					57.1	(=)33.2	frag
Rep. 2tonemønstre	Int:2, (tutti) (c-d/c#-eb)					57.1	~24.3	a.t./a.int
4tonemønster cirkel						57.1	(=)33.1	frag/klang
2tonemotiv m. synkr.samklange	Motivint: (10) -1					57.2	~43.3-44.1	a.t./a.int
Rep4tonemønster, Cirkel m pizz akpgm	d#-e-d-db poly synkront	med	ppp	ord/pont/pizz	fjernt	57.2	~33.1	a.t./a.a.
4tonemønstre krom. ned m. pizz akpgm.				Ord/sul t./ pizz/harm		57.3	~7.1	var/a.a.
4tonemønstre Delte	Asynkrone Mønstret delt ml. instr.			Ord/pont/ harm	tåget	58.1	~5	a.t./a.r
Samklange	Bl.a clustre Synkrone	slow	ppppp- ppp Homogen	Ord/harm/sul.t	tåget	58.2-3	(=)10.3- 11.1 11.2	a.d./ (a.r.)
Rep2tonemønstre						59	~30.1-31.1	ibt/a.d./ (a.t.)
3tone(pizz)mønstre								
Rep. cluster	c/db/d/eb Asynkron	Med. Poly				60.1-3	~32.2-3	a.t.
Pizz/arcosamklange	asynkrone	Med Poly	ppppp- ppp Homogen			60.1-3	~56	a.t.
Samklange m. efterslag	(synkrone) Rep. klange m. efterslag					61	~15	a.t.
Rep. samklange m. pizz efterslag	(synkrone)	med	ppppp	Ord/pont/sul t./harm	roligt/ dumt	62	~15	a.t./pizz

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep.4tonemønster	d-c#-e-eb (vio1)					63.1	~29.1	frag
Rep3tonemotiv m. pizzglisforslag	db-d#-e	med-up	ppp	ord/harm pizzglis	dumpt/ opadstræbende	63.1		
Rep.2tonemønstre	Int:1/3/4					63.1	~24.3	a.t./a.int
Rep3tonemotiv m. pizz.efterslag	db-d#-e (vio1)			ord/harm/ pizz		63.1		
Rep4tonepizz- mønster	e/eb/c#/d Synkrone poly					63.1	(=)29.1	frag/tutti pizz
-//-						63.1	(=)29.1	frag/var
Rep2tonemønstre	Int:3/10					63.2	~24.3	a.t./a.int
Rep2tonemønster m. pizz.akpgm	dobbeltgreb (vio1+2,vla)					63.2		
Elastisk ekkomønster	eb-d# vio1,2 c#-d vcl	med	ppp	pizz/ord/ pont	elastisk	63.3		
Rep.2tonemønstre	Int:3/10					63.3	~24.3	a.t./a.int
4tonemønstre i 5/16 Delte	Asynkrone	med-up	ppppp	pizz/ord/ harm/pont	(udskudt hop)	64		
Rep2tonemotiv m. pizz.akpgm	Int.2, none	med	ppp	ord/ pizz (vcl)	delvist roligt/afslappet	65		
5tonemønstre Delte						66	~/=50	s.t-tbp
Rep. cluster diff. hastighed						67.1	(=)32.2- 3	var/a.d.
Brutal cluster	a/a#/h/c/c#/ d/d#/e	up	fff -ppp homogen		Brutal Alarmerende Dolkende	67.2		
Rep.cluster diff hastighed						67.2- 3	~32.2-3	a.t./a.r./ a.d.
Pizzklange						67.3	=47.1	
Samklange m. efterslag						68.1	~15	a.t./a.d.
Samklange rolige/tågede						68.2	=10.3	
Temafrag m. kvartmotiv						68.3	(=)10.1	sul. t.
Pizz/arcosamklange	asynkrone					69	~56	a.t./a.r.
Samklange synkr./pauser		Samklange i 3/4				70- 71	~12.3	a.t. (a.r.)
Rep. lyriske tema- motiver m.nedadg. baspizz.ost.					smukt	72	~22 ~/=52.1	72.1 Rx2 72.2-3 s.t.-tbp

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int.</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
2tonetema-motiver	Int:4/9	med	ppp	ord	ekspressivt	73	~14.2-3	a.int/a.t.
5tonemønstre Delte						73	~49.2-51.3	a.t./a.r
Rep.samklange asynkrone diff. hastighd	bl.a. g-c- gb-db	med-up	ppp	ord/sul t./harm	diff.hastighed	74		
Rep.2tonemønstre	Int:1/2/3					75.1	~24.3	a.t./a.int
4tone(kvart)motiv	c-a-g-d					75.1	(=)45.1	frag
Samklange	bl.a clustre Synkrone					75.1-2	~10.3-11.2	a.t./a.r.
Rep.2tonemønstre	Int: 1					75.2	~24.3	a.t./a.int
2toneglissmønstre					susende rutchende	75.2-3	(=)46.1-2	sul t. (vio2)
Pizzklange asynkrone						75.3	~46.3	a.t./
Samklange Brutale			ppp-fff homogen			76.1	~36.2-3	a.t./a.d.
Pizz/arcosamklange synkrone			ppp-fff heterogen			76.2	~36.2-3	a.t./pizz +arco
Rep.2tonemønster m. synkr. samklng	d-c					76.3	~9 (=)48.3	(a.d./a.r. a.k)
Rytm.div 2tone- mønstre	Int: bl.a. 1/3/4/8/11	up Homogen	ppppp	Ord/harm	Omskiftelig rytmik	77		
Rep.2tonemønstre m. pizz.akpgm	dobbeltgreb					78.1	(=)63.2	(a.t.)
4tonemønstre krom. ned						78.1	(=)7.1	frag/ibt.
2tonemotiver m. synkr. samklange	MotivInt:1/ 10/11			Ord (harm)		78.1-2	~43.3-44.1	(a.t.)(s.t. -tbp)
Rytm.div.4tone- mønster. Delt						78.2	(=)43.2	var
Rep.2tonemotiv m. pizz.akpgm.						78.3	(=)65	frag (a.r.)
Rep.lyriske tema- motiver m. nedadg. baspizz.ost.					smukt	79	~22 ~52.1 ~/=72	Ændret syst.rkflg 3-2-1
Arp.mønster m. forslag						80.1	(=)7.2	var
4tonemønstre krom. ned						80.2	~/=7.1	R (a.k)
4tonemønster arco/pizz.	eb-d-c-db					80.3	(=)7.3	var.ift. gent (R)
Rep.samklange m. efterslag					Meget lang passage!!	81-84.2	~15 ~/=52.2-53.3	æsr 2-1-3 s.t.-tbp

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep.samklange synkrone						84.2-3	~23.3	a.t./a.r.
Samklange synkr./pauser						85	~/=70-71	R r3,r2,r1
Rep.2tonemotiv (roligt) tutti	g-a	med	ppppp	Ord/harm	(roligt) gyngende	86.1		
Rep.samklange synkrone						86.2	~23.3	a.t
2tonemotiver Instr. solo	vla, solo	slow	ppppp	ord (harm)	tomt alene	86.2	~25.1	a.t, a.i
6tonemønster Instr. solo	vio1,solo	slow	ppppp	ord (harm)	alene skrøbeligt	86.2	~25.1	a.t
Pizzklange synkrone						86.2-3	~17	a.t./a.r/ a.d.
Pizzklange asynkrone						87.1	~46.3	a.t.
Rep.samklange synkrone						87.1	~23.3	a.t./a.r.
Rep.2tonemønster int 2, rustent	int.:2 tutti	slow			rustent	87.1	~24.3	a.t./a.r/
4tone(kvart)motiv						87.2	(=)45.1	var
Rep.lyrisk tema-motiver m. ned-adg.baspizz.ost					smukt	87.2-3	~22 ~/=52.1	s.t.-tbp
5tonemønstre Delte						88	~/=50	s.t.-tbp
Rep.2tonemotiv m. pizz.akpgm.						89	(=)65	var.
2tonemønstre rolige/disso	int:2	slow	ppppp	Ord	rolige/ dissonerende	90.1	~24.3	a.t./a.r.
Samklang mørk	dobbeltgreb: 1/2/11	slow		Ord	mørk (dissonerende)			
Samklange synkr./pauser						90.2	~12.3	a.t
2tonemøns.rolige/disso Samklang mørk						90.3	(=)90.1	var
Samklange Synkrone, m. enkelte pizz.soloindsatser		med	ppppp	Ord/harm/ sul t./ (pizz)	<u>MEGET lang passage!!!!</u>	91-94.3	~23.3	a.t./ (pizz-indsatser) /a.r.
(2)tonemønstre.rolige/ disso Samklang mørk						94.3	~90.1	var.

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændr-ind</u>
Samklange Synkrone m.enkelte pizz.solo ind-satser					Roligt Lang passage!	95-96	~23.3 ~91- 94.3	a.t./a.r.
Rytm div. 2tonemønstre	Int: bl.a 1/3/8/10					97	~77	a.t./a.int.
Pizz basfig "freejazz"						98	(=)35.2- 3	var (vcl)
Pizzklange synkrone	Int: 1/3/4/ 5/6/10/11					99	~/=17	s.t.-tbp
Samklange Synkrone m. enkelte pizz.-soloindsatser						100	~91.- 94.3	(a.t.)/kortere passage
Rep.2tonemønstre int.1,2, (rustent)	Int:1/2	slow				101	~87.1	a.t./a.int
Samklange Synkrone m. enkelte pizz.soloindsatser						102.1- 2	~91- 94.3	a.t./kortere passage
2tonemønstre.rolige/disso Samklang mørk						102.3	(=)90.1	var
Rep 2tonemotiver m. pizz.akpgm (vcl)						103	(=)65	var
6tonemønster Instr. solo	vio1,solo					104.1	(=)86.2	længere pause
2tonemotiver Instr. solo	vla,solo					104.1	(=)86.2	længere pause
Pizzklange synkr. Rep. samklange synkr						104.1- 2	~17 ~23.3	a.t./a.r./a.d. a.t./a.r.
Rep 2tonemotiv, int 2, rustent	g-a delt					104.3	~87.1	a.t./a.r.
Rep.lyrisk temamotiver m. nedadg.baspizz.ost					smukt	105	~/=72	s.t.-tbp
2tonemotiver,(solo)- indsatser, pizz/arco	Int: 6/8/ 10	slow	ppppp	pizz/arco harm	bart	106		
Rep.2tonemotiv m. synkr. samklange	h-db	slow	ppppp	Ord (harm)	tåget smukt/sørgeligt	107	~76.3	a.t./a.r./ro
Rep.2tonemotiv m. pizz.akpgm	c-d					108	~65	a.t./a.r.
Rep.2tonemønstre, Int.1,2 (rustent)					roligt	109	~/=101	S1= r3(ibt) S2= 2(ibt) S3=1 s.t.tbp
2tonemotiver, (solo)- indsatser, pizz/arco						110	~/=106	S1=3sttbp S2=2sttbp S3=1sttbp
Rep 2tonemotiv m. pizz.akpgm.	c#-eb					111	~65	a.t.

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændring</u>
Rep. 2tonemotiv m. synkrone samklange	c-d					112.1-2	~107	a.t.
Rep. Samklange	synkrone	med	ppppp			112.3	~23.3	a.t./a.r.
Samklange Synkr./pauser						112.3	~12.3	a.t.
Rytmske. 1tone-mønstre i 5/16	Tutti: f/gb/g/ab/ Poly	med.up	ppppp	Ord	dissonerende skingert rytmisk	113.1		
Blafrende 1 og 2tone-"tremolo" figurer	bl.a. g/gb	med		blafrende "tremolo"	blafrende	113.1		
Rep. 2tonemønstre	Int: 2					113.1	~24.3	a.t./a.int
Blafrende 2tone "tremolo" fig						113.1	(=)113.1	ibt
4tone pizzmønstre Delte div. 2x2	(a) synkrone (2x2 instr.sm)	med.	ppppp	pizz	div. synkr-onitet	113.2-3	~5	a.t./a.r./ro
4tonemønstre arco/pizz asynkr.						114.1	~7.3	a.t.
Rep. 2tone-pizzmønstre	Int.: 1 Poly tutti	med		pizz		114.1		
6tonemønstre						114.1	~33.2	a.t./a.a.
4tone pizzmønstre Delte div. 2x2						114.2-3	~/=113.2-3	s.t.tbp/ibt/(tr okt)
Blafrende 2tone trem. fig.						115.1	~113.1	a.t./a.int
Samkl. synkr/pau						115.1	~12.3	a.t./a.r.
Rep. 4tonemønstre (synkr.) poly				sul t./pont		115.1	~33.2	a.t./a.a/var
Blafr. 2t trem.fig.						115.1	=113.1	(frag)
Samkl. synkr/pau						115.1	~12.3	a.t./a.r
2tonemotiver, (solo)indsatser, arco	Int:(2)/10					115.1-2	~106	a.int
Rep. 4tmønstre (synkr.), poly						115.2	(=)115.1	var/(a.t.)
2tmot(sol)inds,arc						115.2	~115.1	frag/ibt
Blafr. 2t.trem.fig.						115.2	=113.1	(frag)
Rep 4tm(synkr)pol						115.2	(=)115.1	var/(a.t.)
Rep 2tmotiv m. pizz.akpgm.	c#-eb					115.3	~65	a.t.

<u>Navn</u>	<u>Toner/Int</u>	<u>Temp.</u>	<u>Dynamik</u>	<u>Klang</u>	<u>Diverse</u>	<u>Page</u>	<u>Gent. af page</u>	<u>Ændr-ing</u>
Rep.2tone-temamotiver	Int: 8/10					116.1	(=)14.2-3	var
Rep.4tonemønster Delt	g-a-d-e	med	ppppp	Harm	roligt	116.2	~58.1	a.t./a.r.
Rep.2tone temamotiver	Int:8/10					116.3	(=)14.2-3	var
Samklange synkr./pauser klange i 3/4		Samklange i 3/4				117	~/=71	R (af hele siden)
Rytm.div.2tonemønstre						118	~/=77	R S1=r1 S2=r2 S3=r3
Samklange.synkr. m. enkelte solopizzindster						119	~91-94.3	a.t./kortere passage
Rep. samklange m. efterslag					Meget lang passage!!	120-123	~15 ~81-84.2	a.t. (s.t.tbp?)
Rep.2tonemønster	eb-c#					124.1-2	~9	var/(a.a.)
Rep. 2tonemønster	eb-c#					124.3	~9	pau

Bilag 2

Samtlige felters hyppighed i *String Quartet No. 2*

<u>Felt-kategorier</u>	<u>Felt-karakterer</u>	<u>Antal gange feltkategorier og –karakte- rer foreko- mmer i værket</u>	<u>Antal takter ialt (gentag- elser ind- kluderet!)</u>
Motiver		<u>58</u>	<u>1154</u>
Diverse motiver		13	317
	Repeterende lyrisk ”tema”-motiv m. faldende basostinat	6	254
	”Tema”-fragmenter m. kvartmotiver	7	63
1-tonemotiver		2	26
	(Neutrale)	2	26
2-tonemotiver		27	678
	”Tema”-motiver	8	159
	M. akkompagnement af synkrone klange	5	123
	M. pizzicato-akkom- pagnement	7	306
	M. soloindsatser, pizz/arco	4	63
	Roligt(tutti)	1	15
	Spillet af ét instr (solo)	2	12
3-tonemotiver		8	96
	(Neutralt)	1	14
	M. glissando/pizz.akp.	5	78
	M. gliss.pizz.-forslag	1	2
	M. pizz. efterslag	1	2
4-tonemotiver		8	37
	(Neutralt)	5	15
	(kvart)motiv	3	22

Klange		<u>80</u>	<u>2846</u>
	Clustre, synkrone	15	375
	Clustre, asynkrone	9	220
	Clustre, a/synkrone	2	59
	Synkrone m. pause-indsatser	8	143
	Repeterende. m. efterslag	9	907
	Brutale	2	40
	Pizzicato	11	233
	Kombinerede pizzicato/ arco	4	81
	Rep. m. pizzicato efterslag	1	108
	Rep. m. differerende hastighed	2	88
	Mørke/dybe	4	8
	Forløb m. enkelte pizzicato-soloindsatser	5	439
	Div. rep., synkrone	5	79
	Div. rep., asynkrone	3	66

Mønstre		<u>101</u>	<u>3483</u>
2-tonemønstre		41	1545
	I 1-2 instr., stor sekund	7	166
	Tutti, stor sekund	5	115
	Tutti, alarm, lille sek.	3	46
	Forskellige intervaller i 2-3 instr.	7	378
	Tutti, polyfoni af mønstre	7	497
	Glissando-mønstre	2	16
	Brutale, asynkrone	1	38
	Med pizz.akompagmt.	2	24
	Rytmask divergerende	2	178
	Rustne, små/store sek.	4	83
	Tutti, pizz., polyfoni	1	4
3-tonemønstre		6	374
	Pizzicato	4	274
	Kromatisk opadgående	1	57
	Delt ml. instr.	1	43

4-tonemønstre		37	1055
	Repeterende, (neutralt)	1	9
	Delte	3	136
	Arco/pizzicato	3	63
	Pizzicato	5	151
	Pizz.,delte, div.2x2	2	75
	Polyfoni, (synkrone)	3	6
	Kromatisk opadgående	2	75
	Krom. nedadgående	5	281
	Krom. nedadg. m. pizz.akkompagnement	1	26
	Cirkel	6	57
	Cirkel m. pizz.akpgm.	1	8
	Rytm. divergerende	4	114
	I 5/16, delte	1	54
5 & 6-tonemønstre		13	422
	5tonemønstre, delte	5	374
	6-tonemønstre	6	36
	6-tonemøn., instr. solo	2	12
Andre mønstre		4	87
	Rytm. 1-tonemønst. i 5/16	1	10
	Elastisk ekkomønster	1	17
	Arpeggiomønst. m. forslag	1	27
	Arp.mønst. m. pizz.forslag	1	33

Andre felter		11	146
	Fragm. fra 4-tone-mønst, krom opadg.	2	25
	Fragmenter m. pauser, (soloindsatser)	1	14
	Pizzicato basfigur, "free-jazz"	2	87
	Rep. crescendotone m. pizz.efterslag	1	8
	Blafrende 2-tone tremolo-figur	5	12